

Srečanje vodilnih in vodstvenih delavcev, ki delajo na področju vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami

Izsledki analize individualiziranih programov ter skrb za socialno vključevanje in razvijanje samostojnosti pri otrocih s posebnimi potrebami

Primer prakse elektronskega IP za zagotavljanje multidisciplinarnega pristopa

Petra Košnik, ZRSŠ
Marjeta Šmid, OŠ Jela Janežiča Škofja Loka
Suzana Krajnc Joldić, CIRIUS Kamnik



Zavod Republike Slovenije za šolstvo



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT



EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

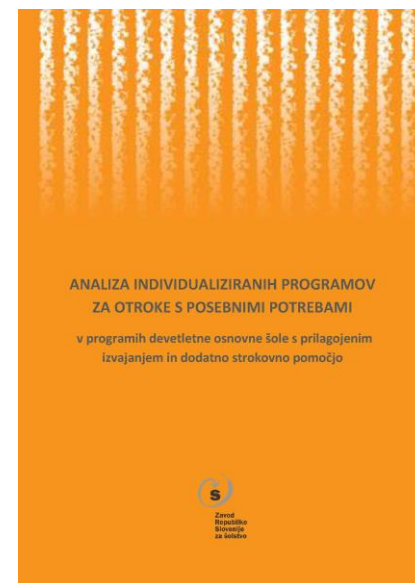
Izhodišča za analizo

36. in 37. člen ZUOPP-1



- cilji in oblike dela,
- strategije vključevanja otroka s posebnimi potrebami v skupino,
- prilagoditve pri preverjanju in ocenjevanju znanja, pri doseganju standardov in napredovanju,
- uporaba prilagojene in pomožne izobraževalne tehnologije,
- izvajanje fizične pomoči,
- izvajanje tolmačenja v slovenskem znakovnem jeziku,
- prehajanje med programi,
- veščine za čim večjo samostojnost v življenju in načrt vključitve v zaposlitev,
- vključenost staršev in otrok s posebnimi potrebami,
- evalvacija IP,
- delovanje strokovne skupine.

https://www.zrss.si/digitalnaknjiznica/analiza_individualiziranih_programov/





Namen in cilji analize

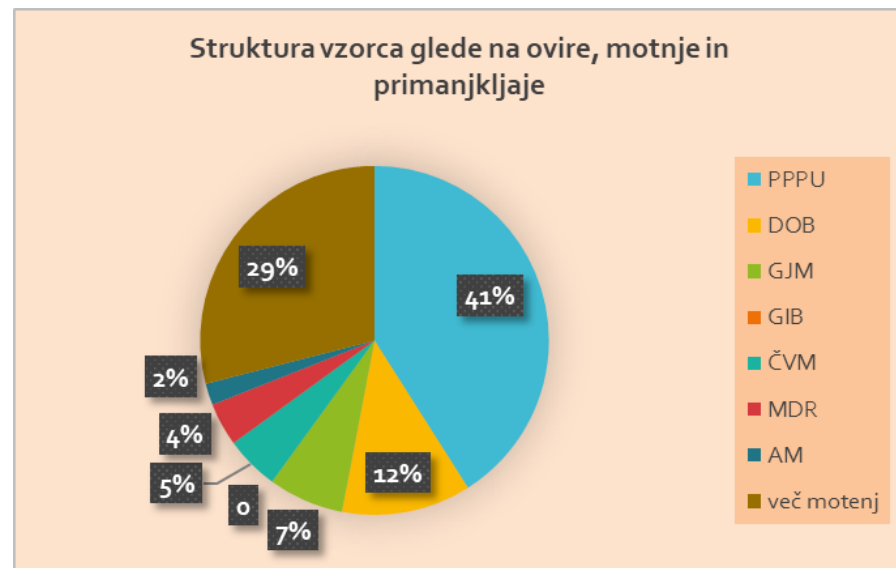
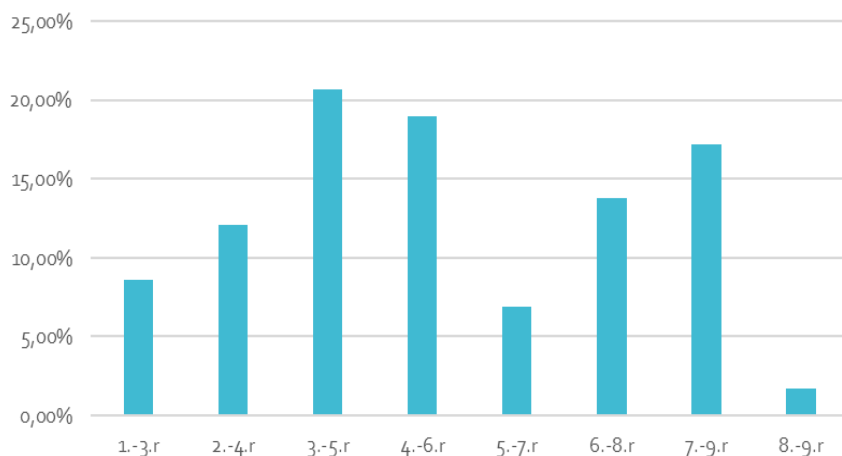
- ✓ Ugotoviti **prevladujočo vsebinsko strukturo IP po posameznih elementih**, ki jih določa ZUOPP-1,
- ✓ podati **predloge oziroma strokovne usmeritve** za nadaljnje načrtovanje in kakovostnejšo pripravo IP.
- ❖ Preučiti osnovne podatke,
- ❖ raziskati prisotnost, vrsto, kakovost, merljivost ciljev,
- ❖ preučiti oblike dela,
- ❖ analizirati prilagoditve in pripomočke, ponazorila,
- ❖ **ugotoviti prisotnost strategij za vključevanje otroka v skupino,**
- ❖ **preučiti zastopanost ciljev za razvoj otrokove samostojnosti,**
- ❖ **raziskati, kako deluje strokovna skupina,**
- ❖ pregledati druge elemente.



Vzorec in instrumentarij

- 30 OŠ
- 174 IP

Graf 2: Starostna struktura učencev



Graf 1: Struktura vzorca glede na primanjkljaje, ovire oz. motnje otrok s posebnimi potrebami
Legenda: PPPU – otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, DOB – dolgotrajno bolni otroci, GJM – otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, GIB – gibalno ovirani otroci, ČVM – otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, MDR – otroci z motnjami v duševnem razvoju, AM – otroci z avtističnimi motnjami.



Rezultati analize

Osnovni elementi

	Odstotek
Člani strokovnega tima	79,90 %
Časovna razporeditev pouka	59,80 %
Globalna ocena otrokovega funkcioniranja	89,10 %
Evalvacija	14,40 %
Zapis šibkih področij	97,70 %
Zapis močnih področij	95,40 %
Izjava staršev o sodelovanju pri pripravi	75,30 %
Predlogi staršev za pripravo IP	9,20 %
Predlogi otroka za pripravo IP	8,00 %

- Zapisati predloge otroka (način vključevanja).
- Načrt aktivnega sodelovanja s starši (paziti tudi na prilagoditve, ki jih morda potrebujejo).

Cilji

	Odstotek
IP vsebuje cilje.	86,2 %
Cilji temeljijo na globalni oceni	79,3 %
Cilji so skladni s profilom izvajalca DSP.	90,2 %
V IP so zapisani cilji za DSP kot učno pomoč.	47,3 %
V IP so zapisani cilji za razvoj otrokovih močnih področij.	5,7 %
Cilji so zapisani tako, da je predvideno njihovo merjenje.	27,6 %
V IP so zapisane strategije za doseganje ciljev.	33,3 %

- Kratkoročni in dolgoročni cilji,
- merljivi, časovno opredeljeni,
 - natančni,
 - za vse vrste DSP,
 - Strategije,
- cilji za njihov razvoj močnih področij.



Rezultati analize

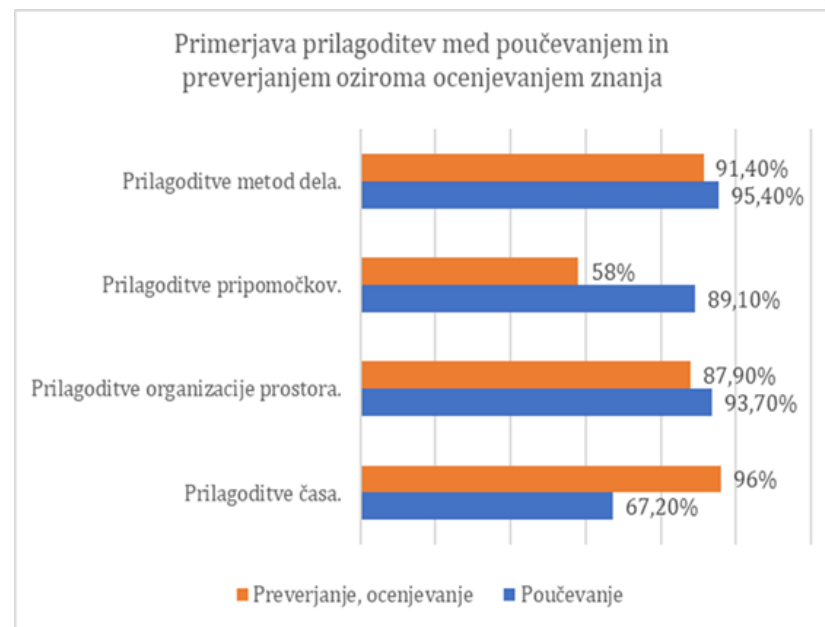
Oblike dela

- V več kot polovici primerov **oblike dela niso načrtovane (66,7 %)**

	Odstotek
V IP je navedena individualna oblika dela izven razreda.	73 %
V IP je navedena oblika dela v paru ali skupini izven razreda.	19 %
V IP je navedena individualna oblika dela v razredu.	35,6 %
V IP je navedena oblika dela v paru ali skupini v razredu.	10,9 %

- IP vsebuje fleksibilen načrt različnih oblik dela,
- priporočljiva je oblika dela v razredu (sodelovalno poučevanje),
 - sprotna evalvacija.

Prilagoditve



- prilagoditve in pripomočki natančno opredeljeni v IP za vse faze vzgojno-izobraževalnega procesa,
 - sprotna evalvacija učinkovitosti,
- fleksibilno načrtovanje, v smeri morebitnega postopnega zmanjševanja, opuščanja.



Rezultati analize

Strategije vključevanja otroka s posebnimi potrebami v skupino

	Odstotek
V IP so zapisane strategije vključevanja otroka s posebnimi potrebami v skupino.	27 %
V IP ni zapisanih strategij vključevanja otroka s posebnimi potrebami v skupino.	63 %

- IP vsebuje strategije vključevanja otroka s posebnimi potrebami v skupino, pri čemer je otrokova aktivna vloga ključna (močna področja)

Razvijanje veščin za otrokovo čimvečjo samostojnost

- 59,8 % IP **ne vsebuje** načrtovanja veščin za čim večjo samostojnost v življenju
- Primeri prakse:

- Samostojno se pripravi na šolsko delo po dogovorjenih korakih,
- v obdobju 6 mesecev samostojno izdela koledar ocenjevanj,
- nauči se korakov in strategij za samostojno reševanje nalog,
- do decembra samostojno odide na avtobusno postajo,
- do konca prvega ocenjevalnega obdobja sam odide k svetovalni delavki, če mora poklicati domov,
- uri samostojnost za pridobivanje zamujene učne snovi: izbere sošolca, ga prosi za zapiske, se v tajništvu dogovori za kopije...

- IP vsebuje cilje in strategije za razvijanje veščin za čim večjo samostojnost v življenju (tudi samozagovornišvo),
- pozornost na horizontalne in vertikalne prehode.

Raziskava

Ugotoviti, kako je v drugem valu epidemije covid-19 v Sloveniji, za učence 6. in 9. razreda, potekal pouk slovenščine in matematike na daljavo ter kakšno je bilo čustveno doživljanje učencev v tem času.



Rupnik Vec idr. (2021)

Dostopno: https://www.zrss.si/pdf/covid-19_mat_in_slo.pdf

Petra Košnik, svetovalka v Skupini za otroke s posebnimi potrebami ZRSS, 31. 3. 2022



5.317 otrok s posebnimi potrebami (6. in 9. razred)





Rezultati analize

Delovanje strokovne skupine

	Odstotek
Strokovna skupina se sestane enkrat letno.	8,0 %
Strokovna skupina se sestane dvakrat letno.	15,5 %
Strokovna skupina se sestane trikrat ali večkrat letno.	10,9 %
Strokovna skupina se sestane po potrebi.	30,5 %
Sestajanje strokovne skupine ni časovno opredeljeno v IP.	35,1 %

- sestanki strokovne skupine so vnaprej načrtovani (vsebinsko, organizacijsko in časovno),
 - protokol priprave IP.

Evalvacija (14,40 %)

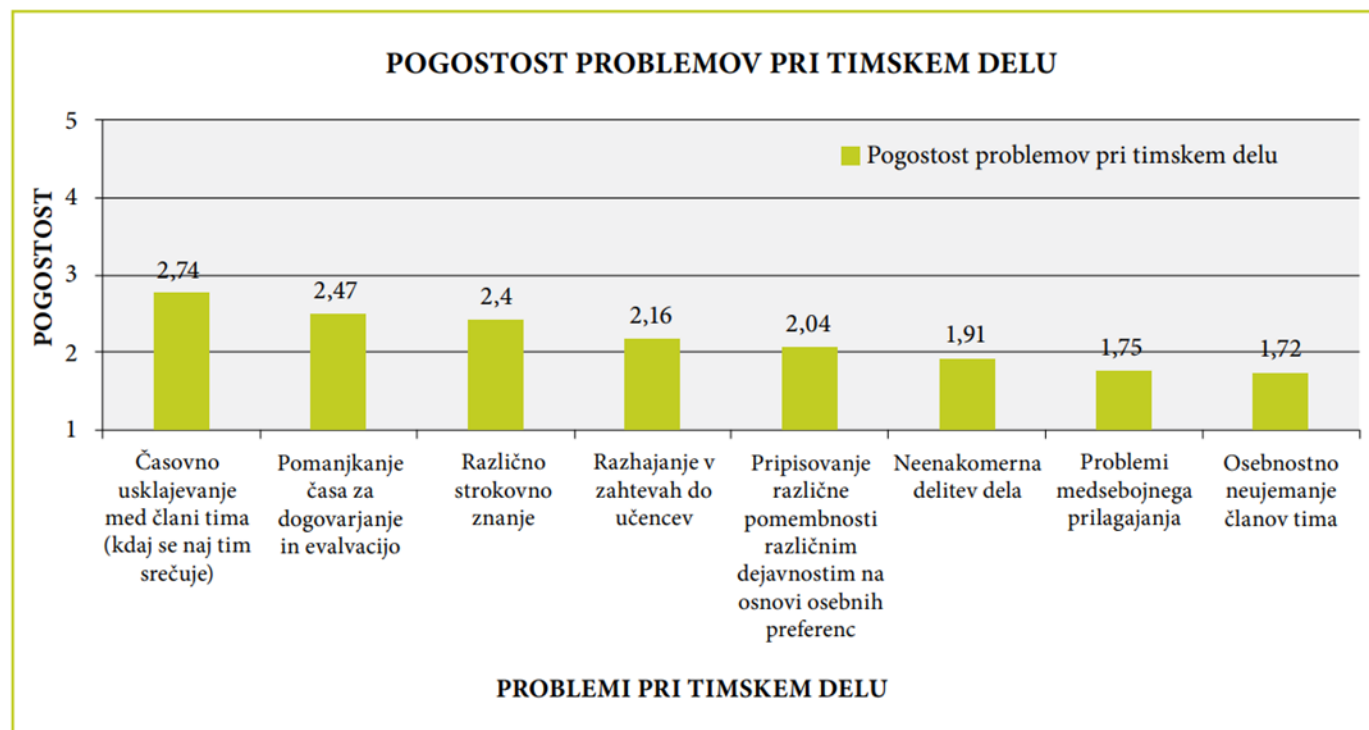
Fokusna skupina:

- **Najmanj 2-krat letno**, po potrebi večkrat
- Najpogosteje evalvacija **ciljev in prilagoditev**.
- Najpogostejše je **opisno merjenje**, manj zastopano je stopenjsko.
- pogosteje prisotni otroci s posebnimi potrebami iz **predmetne stopnje**.

- evalvacija je del IP,
 - vključenost otroka in staršev,
- zapisana kvantitativno in kvalitativno,
 - IP je evalviran najmanj ob koncu posameznega ocenjevalnega obdobja, po potrebi še večkrat.



Kako zagotavljati multidisciplinaren pristop pri načrtovanju in evalvaciji IP?



Graf 1: Pogostost problemov pri timskem delu

Vir: Ducman, J. (2012). Problemi pri timskem delu specialnih pedagogov in učiteljev ter strategije njihovega reševanja. Vzgoja in izobraževanje, (43)3-4, str. 84

Viri



Hattie, J. (2018). Vidno učenje za učitelje. Maksimiranje učinka na učenje: Svetovalno-izobraževalni center MI.

Kiswarday, V. (2018). Individualiziran program v inkluziji. V M. Schmidt Krajnc, D. Rus Kolar, E. Kranjec (ur.), *Vloga inkluzivnega pedagoga v vzgoji in izobraževanju*, konferenčni zbornik (str. 47–58). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.

Kiswarday, V. (6. 4. 2020). Skrb za socialno vključevanje ter razvijanje življenjske odpornosti in prožnosti (rezilientnosti) otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v procesu uresničevanja individualiziranega programa.

<https://www.otroci-s-posebnimi-potrebami.si/vsebine/iz-prakse-v-prakso/>

Košnik, P. (2021). Analiza individualiziranih programov za otroke s posebnimi potrebami v programih devetletne osnovne šole s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo. Zavod RS za šolstvo https://www.zrss.si/digitalnaknjiznica/analiza_individualiziranih_programov/

Opara, B. (2015). Dodatna strokovna pomoč in prilagoditve. Ljubljana: Centerkontura, d. o. o.

Rupnik Vec, T., Deutsch, T., Jerko, A., Kerndl, M., Košnik, P., Plavčak, D. (2021). Pouk slovenščine in matematike ter socialno-čustveno odzivanje učenk in učencev v času drugega vala epidemije covid-19. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo (dostopno: https://www.zrss.si/wp-content/uploads/2022/01/covid-19_mat_in_slo.pdf)

Smonkar, N. (2016): Primerjava samostojnosti med učenci z lažjimi motnjami v duševnem razvoju, ki so v institucionalni in dnevni obravnavi, diplomsko delo